

MAJANDUSTEATED

Weekly Bulletin of the Institute of Economic Research

KONJUNKTUURINSTITUUDI VALJAANNE

ILMUB KÕRD NADALAS

TOIMETUS JA TALITUS

TALLINN, Toomkooli 13, tel. 463-24

Tellimishind aastas Kr. 5.—

ühes kunkirjaga „Konjunktuur“ Kr. 12.—

Üksik number 15 senti

KONJUNKTUURINSTITUUDI DIRREKTOR

JA VASTUTAV TOIMETAJA

A. FULLERITS

TOIMETAJA A. TOOMS

Majandussektsooni juhataja J. Janusson

Sektsooni nõukogu esimees A. Meerits

Põllumajandussektsooni juhataja J. Kurkus

Sektsooni nõukogu esimees Prof. P. Köpp

Riigimajanduse osa toimetaja A. Keller

Nr. 5

Tallinn, 5. veebruaril 1935

Nr. 5

Kokkuleppel Välisministeeriumi väliskaubanduse osakonnaga algab selle osakonna teadete avaldamine alates käesolevast numbrist meie ajakirjas, misjuures „Väliskaubanduse osakonna teadete iseseisev ilmumine katkestatakse.

„Väliskaubanduse osakonna teated“, mis hektograafilise bületäänina ilmunud kahe aasta kestel ja kaks korda kuus ilmuva ajakirjana 1934. a., on kujunenud sisukaks ja huvitavaks informatsiooniks välisurgude seisukorrast ning väliskaubanduse võimalustest. Meie välisaparaadi poolt kogutud andmed leidsid siin mitmekülgset käsitamist ja aitasid omapoolt kaasa meie välisestuse sisukuse süvendamiseks majanduse alal. Ühendatuna meie ajakirjaga aitavad nad, kahtlemata, kaasa meie majandusringkondade kiirele ja ajakohasele informatsioonile. Ühtlasi süveneb ja kiireneb välissaatkondade ja konsulaatide majandusliku informatsiooni edasiandmine „Majandusteade“ sagedama ilmumise tõttu.

Väliskaubanduse osakonna teadete osa koostatakse selle osakonna poolt, osakonna direktori vastutaval toimetusel.

SISU:

PÕLLUMAJANDUS.	
Viljade tootmiskulud. F. Sõst	78
TOOSTUS JA KAUBANDUS.	
Mootorsõidukid 1. I 1935	82
Lühisuundisid	83
VALISMINISTEERIUMI VÄLISKAUBANDUSE OSAKONNA TEATED.	
Heeringatööstuse korraldamine Inglises	83
Inglise-Poola kivise kokkulepe	84
Saksa põllusaadid ja turustamise korraldamine	84
Saksa väliskaubanduse korraldus ja kaubavahetus	84
Prantsuse väliskaubanduspoliitika	85
Prantsuse viljaseadus	85
Uue kubandus-tööstuskoja asutamine Lätis	86
Linasordi parandamine Lätis	86
Määrused piimamajanduse korraldamiseks Lätis	86
Leedu põllumajandus 1934. a.	86
Rootsi saavutused teraviljade sordiparandamisel	88
LAEVANDUS.	
Tallinna sadam 26. I — 2. II 1935	88
Prahiturg veebruari alguks	88
RAHANDUS.	
Riigi tulud jaanuaris	89
Valuutihinnad	89
PÕLLUMAJANDUSSAADUSTE TURUD.	
Põllumajandussaaduste väljavedu	89
Võiturg	90
Peekoniturg	90
Tapaloomade- ja lihaturg	91
Kanamunaturg	91
Teraviljaturg	92
Linaturg	92
Kartuliturg	93
VALISMAA MAJANDUSTEATMEID.	
Inglise väliskaubandus 1934. a. E. Grepp	93
Suur-Briti kogemused töötaolu vastu kindlustuse alal	95
KAUBAMÄRKIDE JA ERIALADE JUHT	
	96

CONTENTS:

AGRICULTURE.	
Cost of Crop Production	78
INDUSTRY AND TRADE.	
Motor Vehicles 1. I 1935	82
Sundry Information	83
FOREIGN TRADE DEPARTMENT INFORMATION.	
Organising the Herring Industry in England	83
Coal Agreement between England and Poland	84
Field Crops, and Marketing of Agricult. Products	84
Organisation of Germany's Foreign Trade	84
Foreign Trade Policy of France	85
New Grain Law of France	85
Chamber of Commerce and Industry in Latvia	86
Improving of Flax Grades in Latvia	86
Regulations Concerning Dairy Industry in Latvia	86
Survey of Agriculture of Lithuania in 1934	86
Latest Attempts to Improve Grain Grades	88
SHIPPING.	
Tallinn Harbour 26. I — 2. II 1935	88
Freights	88
FINANCES.	
State Revenue in January	89
Exchange Rates	89
AGRICULTURAL MARKETS.	
Exports of Agricultural Products	89
Butter Market	90
Bacon Market	90
Cattle and Meat Market	91
Egg Market	91
Grain Market	92
Flax Market	92
Potato Market	93
FOREIGN COUNTRIES.	
Foreign Trade of the United Kingdom	93
Great Britain's Experience with unemployment Insurance	95
TRADE MARKS AND SPECIALITIES	
	96

Dr. R. K. K...
 EN...
 Toomkooli 13

PÕLLUMAJANDUS

VILJADE TOOTMISKULUD. — COST OF CROP PRODUCTION.

F. Sõöt.

Küesoleval aastal oli Raamatupidamistalitusel võimalik koostada eelkokkuvõtet ka viljade tootmiskulude kohta. 1933/34 p.-a. viljade tootmiskulude koostamiseks kasutati 8 P.-Eesti ja 17 L.-Eesti talundi andmeid, milline andmestik on küllaldane enam-vähem ligikaudse pildi saamiseks tootmiskulude kujunemise kohta nim. aastal.

Toiduteraviljade tootmiskulud. Cost of Production of Food Crops.

Alates 1930. a. on toiduteraviljade tootmiskulud ha kui ka kv kohta järjekindlalt alanenud. See saavutati tööpalkade languse, teiste tootmisvahendite odavnemise ning saakide pideva tõusu tagajärjel — langesid masin-riistade remondikulud, vähenesid maksud ja kohustused ja ka kunsvætetised läksid hinnas odavamaks. Nii näis juba eelmisel aastal, s. o. 1932/33 p.-a., olevat saavutatud madalaim tootmiskulude tase, millest allapooleminek ei näi olevat võimalik, ilma et toodang selle all ei kannataks. Alanemine võib küll veelgi sündida tootmisvahendite odavnemise ehk saakide tõusu tagajärjel, kuid praegune konjunktuur ei luba seda mitte ennustada tootmisvahendite kohta, küll võivad aga saagid näidata tõusu suunda, mis kahtlemata ei jäta avaldamata mõju ka tootmiskulude alanemisele, kuid saakide tõus ei saa sündida hüppeliselt, vaid pidevalt järk-järgult. Eeltoodut kinnitab vaatlusaasta tootmiskulude eelkokkuvõtte andmestik — nii toidu- kui ka söödateraviljade ha tootmiskulud on jäänud enam-vähem eelmise aasta tasemele, näidates mõne vilja juures vähe suurenemist või vähenemist. Tootmiskulude suurenemine on peamiselt sündinud töökulude vähese suurenemise järeldusel, sest tööpaigad vaatlusalundis näitavad väikest tõusu eelmise aasta tasemelt, kuna aga tööõudluses seal tähelepanuväärseid muutusi ei ilmnenud. Kus esineb tootmiskulude alanemine eelmise aasta tasemelt, seal on see tingitud tööõudluse tundurast vähenemisest, nagu võime panna tähele allpool kartuli ja juurvilja tootmiskulude vaatlusel.

Rukki kv tootmiskulude odavnemine on ühelt poolt tingitud ha tootmiskulude ala-

nemisest ja teiselt poolt saakide järjekindlast suurenemisest. Kui 1933/34 p.-a. ha tootmiskulud suurenesid ümmarguselt kr. 10 võrra, siis alanes rukki kv tootmine kr. 0,53, sest saak suurenes 1 513 kg'lt 1 888 kg'le. Raamatupidamistalundite saagid olid üleriiklikest rukkisaakidest 420 kg kõrgemad, mille tagajärjel tuli ka rukki kv tootmine neis talundis odavam kui üleriiklikult. Kui arvestada rukki tootmiskulud riigi keskmise rukkisaagi järgi, mis oli 1 468 kg ha'le, maksus kv tootmine kr. 11—12.

Toiduteraviljade tootmiskulud. Cost of Production of Food Grain.

Tootmiskulud ha-le kr. Cost of Production per ha in Kr.	Rukis Rye	Talinisu Winter Wheat.	Suinisu Summer Wheat.
1933/34	186,18	206,74	130,76
1932/33	175,28	200,76	146,55
1925/33	242,33	260,78	196,07
Terasaak ha'lt kg. Yield per ha in kg.			
1933/34	1 888	1 762	1 029
1932/33	1 513	1 454	1 217
1925/33	1 298	1 320	1 240
Kv. terade tootmiskulud kr. Cost per Quintal in Kr.			
1933/34	8,98	10,35	11,18
1932/33	9,85	12,27	10,67
1925/33	17,08	18,37	14,57

Talinisu ha tootmiskulu on samuti vähe suurenenud ja see suurenemine on täiel määral tingitud töökulude suurenemisest eelnimetatud põhjustel. Talinisu saak suurenes 308 kg, mis põhjustas ka kv tootmiskulude alanemise kr. 12,27 pealt kr. 10,35 peale, s. o. kr. 1,92 kv kohta. Arvutades talinisu kv tootmiskulud üleriikliku saagi järgi, mis oli 1 552 kg ha'le, maksus kv talinisu tootmine kr. 12—13.

Suinisu ha tootmiskulud vähenesid eelmise aastaga võrreldes kr. 16, see vähenemine on tingitud peamiselt tööõudluse langusest. Suinisu saak raamatupidamistalundis oli ümmarguselt 200 kg madalam kui eelmisel aastal. Ka 1932/33 p.-a. suinisu saak põuase suve tõttu jäi madalamaks 1925/33 p.-a. s. o.

8 a. keskmisest saagist. Madalam saak oli kindlasti üheks põhjuseks tööõudluse vähenemisel, kuid peale saagi on rida teisi tegureid, mis põhjustasid tööõudluse kujunemist üksikute kultuuride juures, nagu maa-harimisviis, ilmastikuolud kevadel jne. Vaatamata sellele, et ha tootmiskulud alanesid, kallines kv suinisu tootmine kr 10.67 pealt kr. 11.18 peale, s. o. kr. 0.51. Kui arvutada suinisu kv tootmine riigikeskmise saagi järgi, mis oli 864 kg ha'le, maksub kv kr 14—15.

Kõigil loetletud j.t. põhjustel näib segavilja külvipinna laiendamise küsimus väärivat kaalumist seal, kus olud optimaalsete kasvutegurite näol enam-vähem sobivad. Kaera- ja segavilja külvipindade kujunemises aastate järgi on pannagi tähele tundemärke, mis lasevad väga ettevaatlikult järeldada, et segavilja kasvatus on omistanud senisest suuremat tähelepanu. Nii vähenes kaera kasvupind 1933. a. 3,8%, kuna aga segavilja kasvupind samal ajal langes ainult 1,2%. Ka eelmisel aastal oli pindade vahekorra kujunemine segavilja kasuks. Arvatavasti püsib see suund ka edaspidi, milline näib olevat ka kõigiti õigustatud.

Kartuli ja juurvilja tootmiskulud.

Cost of Production of Potatoes and other Root Crops.

Kartuli ja juurvilja kasvuoled vaatlustalundis olid küllalt soodsad ja seega kujunesid mõlemate kultuuride saagid hoopis kõrgemaks, kui eelmisel aastal ja isegi kõrgemaks 8 a. keskmisest saagist kui arvata välja juurvilja saagid. Juurvilja saak 8 a. keskmiselt on 40 kv võrra kõrgem 1933/34 p.-a. saagist. See on tingitud sellest, et 1925/31 aastani kasutati juurvilja tootmiskulude arvestamiseks ainult suurmajapidamiste (põllutöökoolide) raamatupidamise andmeid, kus, nagu teada, kasvutingimused soodsad, kasvu eest hoolitsemine oskuslikum ja seega ka kõigil aastail saagid suuremad kui harilikes taludes.

Kartuli tootmiskulud ha'le langesid kr 280.00 pealt kr 263.38 peale, s. o. kr 17.— Tootmiskulude langus on sündinud töökulude arvel. Ehkki tööpalgad vähe tõusid, langes tunduvalt tööõudlus harimis- kui ka koristamistöde osas. Kartulisaak ha'lt oli 169,17 kv eelmise aasta 146,76 vastu, saagi

tõus 22,4 kv. Võrreldes üleriiklike keskmiste saakidega olid raamatupidamistalundite saagid 30,4 kv võrra kõrgemad. Kartuli kv tootmine maksus 1933/34 p.-a. kr 1,56 eelmisel aastal maksus kv kr 1,91 ja 1925/33 p.-a. keskmiselt kr 3,29. Kartulisaak ha'lt oli 4 229 sü ja sü tootmine maksus 6,2 snt, eelmisel aastal saadi ha'lt 3 669 sü ja sü tootmine maksus 7,6 snt ja 1925/33 p.-a. keskmiselt oli saak ha'lt 3 133 sü ja sü tootmine maksus 13,2 snt.

Kartuli ja juurvilja tootmiskulud.

Cost of Production of Potatoes and other Root Crops.

Tootmiskulud ha'le kr.	Kartul	Juurvili
<i>Cost of Production per ha in Kr.</i>	Potatoes	Root Crop
1933/34	263,38	395,50
1932/33	280,00	357,88
1925/33	412,19	446,02

Saak ha'lt kv.

Yield per ha in Quintals

1933/34	169,17	327,32
1932/33	146,76	304,07
1925/33	125,96	871,87

Kv. tootmiskulud kr.

Cost per Quintal in Kr.

1933/34	1,56	1,02
1932/33	1,91	1,18
1925/33	3,29	1,20

Juurvilja tootmiskulud ha'le on samadel põhjustel alanenud kr 22 võrra. Saak ha'le suurenes 304 kv'lt 327 kv'le — ha tootmiskulude alanemine ning saagi suurenemine vaatlusaastal põhjustasid ka kv tootmiskulude odavnemise. Nii langesid juurvilja kv tootmiskulud kr 1,91 pealt kr 1,02 peale, s. o. kr 0,89 kv kohta. Arvutades juurvilja saagi sü järgi, ulatus see 3 273 sü vaatlusaastal, 3 041 sü eelmisel aastal ja 3 719 sü'le 1925/33 p.-a. keskmiselt. Sü tootmine maksus 10,2 snt, eelmisel aastal 11,8 snt ja 1925/33 p.-a. 12 snt.

Kartuli sü tootmine tuli 4 snt ja eelmisel aastal 4,2 snt odavam juurvilja sü'lt, kuna 1925/33 p.-a. keskmiselt tuli kartuli sü tootmine 1,2 snt kallim juurvilja sü'st. See tuli sellest, et juurvilja saagid olid sel ajavahe-mikul hoopis kõrgemad viimaste aastate raamatupidamistalundite kui ka üleriiklikest saakidest, millised põhjused on eelpool juba mainitud, kuna aga kartuli saagid samal ajavahemikul olid madalamad viimaste aastate raamatupidamistalundite kui ka üleriik-

likest kartulisaakidest. Kui arvutada juurvilja sü saak üleriiklikkude keskmiste saakide järgi, mis olid 1933. a. 201 kv ha'le, siis ulatub see 2010 sü'le, s. o. 263 sü võrra madalam raamatupidamistalundite juurvilja saakidest, sü tootmine maksus 15—16 snt. Eeltoodust nähtub, et juurvilja sü tootmine tuleb kallim kartuli sü'st.

Söödateravilja tootmiskulud.
Cost of Production of Feed Grain.

kevade ja sellele järgneva põuase suve tõttu. Ainult odrasaagid on kõrgemad kui eelmisel aastal ja ligikaudu võrdsed 1925/33 p.-a. saakidele. Oder on küll leplikum kõrsvilja ilmastikuolude suhtes, põuda võib ta kannatada hästi, kuna külmad ja sademeriikad ilmad mõjuvad saagile vähendavalt; kuid suurema saagi põhjus siin näib siiski olevat tingitud odrale saadsast asendist külvikorras. Suuremas osas raamatupidamistalundites tuli oder külvikorras kartuli ehk I—II a. ristiku järele.

Söödateraviljade tootmiskulud.
Cost of Production of Feed Grain.

Tootmiskulud ha'le kr. <i>Cost of Production per ha in Kr.</i>	Oder <i>Barley</i>	Kaer <i>Oats</i>	Segavilja <i>Mixed Grain.</i>
1933/34	131,46	96,40	107,91
1932/33	116,83	106,08	115,89
1925/33	166,78	155,29	—
Torasaak ha'lt kg. Füüd per ha in kg.			
1933/34	1 132	1 069	1 085
1932/33	895	1 079	1 072
1925/33	1 168	1 238	—
Kv. terade tootmiskulud kr. Cost per Quintal in Kr.			
1933/34	10,27	7,68	8,95
1932/33	11,73	8,29	9,23
1925/33	12,99	13,13	—

Odra ha tootmiskulud on suurenenud ümargusest kr 15.— Kulude suurenemine tuli sellest, et töönõudlus suurenes rööbiti saagi suurenemisega. Ka tööpalkade kallinemine mõjutas töökulude suurenemist. Vaatamata ha tootmiskulude tõusule, suurenesid ha-saagid enam ja kv odra tootmine langes kr. 11.73 pealt kr 10.27 peale.

Kaera tootmiskulud ha'le langesid kr. 106.— pealt kr 96.— peale, s. o. kr 10

võrra. Saak jäi enam-vähem eelmise aasta tasemele, kuid töönõudluse vähenemise tagajärjel alanesid ha tootmiskulud ja kaera kv tootmine maksus kr. 7.68 eelmise aasta kr. 8.29 vastu. Segavilja ha tootmiskulud alanesid ümmargusest kr. 8.— võrra, saak langes eelmise aasta tasemelt ainult 37 kg, seega langes ka kv segavilja tootmiskulud kr. 9.23 pealt kr 8.95 peale.

Üldsummas võib söödateravilja tootmiskulude kujunemisel panna tähele samasuguseid nähtusi, mis selgusid toiduteravilja tootmiskulude vaatlusel — on saavutatud madalam tootmiskulude tase, millest allapoleminek ei näi olevat enam võimalik, ilma et toodang selle all ei kannataks. Juhul, kui üksikutes tootmiskulude osades ilmnevad muutused, kas palkade odavnemise, töönõudluse vähenemise, muude kulude languse ehk saakide tõusu tagajärjel, võivad tootmiskulud veelgi alaneda saavutatud tasemest.

Vaadeldes kaera ja segavilja pindalasisid vaatlustalundis ja ülemaalisil andmeil, nähtub, et nende kahe kõrsvilja vahekorid ei ole küllalt sobiv praeguse majandamisstruktuuri juures. Kaera külvipind ulatus 1933. a. 139 ja segavilja külvipind 74 tuhande ha'le, seega ümmargusest kaks korda suurem kui segavilja külvipind. Tasuva piimakarja pidamise eelduseks on söetmise kohandamine piimalehma nõudele. Senises söödakoostises ilmnes tavaliselt, et valk on miinimumis, seepärast näib olevat õigem valida söödateraviljadeks sääraseid kultuure, mis aitavad sööte valkude poolest rikastada. Sääraseks kultuuriks on segavilja. Nagu zootehnikakatsejaama analüüsi andmeist selgub, sisaldab kaera-peluski segavilja jahu 13,0—27,6% toorproteiini, kaerajahu aga 7,8—12,9%. Segavilja põhu kuivolluses samade analüüsi andmete järgi oli 4,0—9,2%, kaera põhul 3,5—6,6% toorproteiini. Segavilja saagid üleriiklikel andmeil on alati kõrgemad kui kaera saagid. Seda nähtust võib osaliselt seletada segaviljas leiduvate kaunviljade eriliste omadustega — õhulämmastiku sidumisvõimega, mille tõttu võib ta kehvadel muldadel paremat saaki anda kui kaera puhaskülv. Ülikooli taimebioloogia katsejaama katsed näitavad, et niiskemates oludes on segavilja koguseliselt kui ka toitainete koostiselt

saagirikkam, kuid niiskuse langusega alla optimaalset piiri tõrjub kaer kaunviljad välja nende nõrgema veeomastuse võime tõttu. Ka on neist katsetest selgunud, et sobivates oludes on segavilja saak kindlam kui kaera puhtkultuur, kui üks segusolevaist taimedest äpardub, annab saaki teine ikkagi.

Kuna kartul söötmisskatsete andmeil kodumaal kui ka välismaal on osutunud kõigiti kõlblikuks loomasööda taimeks, on selle osatähtsus lüpsikarja söötade koostises järjekindlalt suurenenud ja näib asendavat juurvilja neis majapidamistes, kus selle taime kasvatuseks puudulik ehk mõni muu tootmis- või kasvutegur miinimumis, mille tagajärjel saagid madalad ja saagihüliku tootmine kallid. Kui võrrelda külvipindade kujunemist neis majapidamistes, siis selgub, et kartuli külvipind on suurenenud juurvilja arvel ja kartuli loomasöödaks tarvitamise eeldusel juurviljakasvatuse tagasimineku kinnitavad ka Riigi Statistika Keskbüroo andmed. Kui 1931. a. ulatus juurvilja kasvupind 8,1 tuhandele ha'le, siis oli see 1932. a. 7,8 ja 1933. a. 7,6 tuhat ha. Nii vähenes juurvilja kasvupind eelmise aastaga võrreldes 2,4%, kuna aga samal ajal on kartuli kasvupind ümmarguselt 2% võrra suurenenud. Kuna aga käsikäs kartuli külvipinna laiendamise loomasööda toodangu tõstmise eeldusel suureneb süsivesikute kogus, siis peab sellele vastavalt ka suurendama valgurikkamate söötade kogust — siin tulevad kõne alla kaunviljad, s. t. rööbiti kartuli külvipinna suurenemisega loomasöödana peaks suurenema ka kaunviljade — valgurikkaste söötade külvipind. Säärast külvipindade korraldamise suunda võime panna tähele ka teistes maades ja neis tootmisvaldkondades, kus kasvuolud juurviljale ühel ehk teisel teel pole osutunud soodsateks. Juurviljakasvatust jääks ulatuseliselt seniseks ehk suureneks veelgi neis majapidamistes, kus selleks kõik eeldused suuremate saakide saamiseks; kas maapinna omaduste, kas erilise kasvatuse ehk mõne muu soodustava teguri näol olemas. Juurviljakasvatuse oskust tuleb levitada seniselt, neis talundis kus kasvatuseks puudulik, kuid nii, et see oskuse omamine sünniks väiksematel pindadel kahjude vältimise eesmärgil.

Põllu- ja niiduheina tootmiskulud.

Cost of Production of Field and Meadow Hay.

Põllu- ja niiduheina saagid jäid madalamaks eelmise aasta saakidest pika, külma kevade ning sellele järgneva põua tõttu heinakasvuaaja teisel poolel.

Põllu- ja niiduheina tootmiskulud.

Cost of Production of Field and Meadow Hay.

Tootmiskulud ha'le kr. <i>Cost of Production per ha in Kr</i>	Põlluheina <i>Field Hay</i>	Niiduheina <i>Meadow Hay</i>
1933/34	67,61	20,75
1932/33	71,41	21,61
1925/33	92,84	—
Saak ha'lt kg — <i>Yield per ha in kg.</i>		
1933/34	2 698	1 151
1932/33	2 789	1 213
1925/33	2 784	—
Kv. tootmiskulud kr — <i>Cost per Quintal in Kr.</i>		
1933/34	2,51	1,80
1932/33	2,60	1,78
1925/33	3,40	—

Heina tootmiskulude suurus oleneb peamiselt ilmastikuoludest. Kui koristamis- aegne ilmastik kuiv, päikesepaisteline ja soe, siis arenevad koristamistööd jõudsasti ja töö- nõudlus võib väheneda mitmekordselt, sellest töö- nõudlusest, mis kulub halbade ja sa- juste ilmadega heina koristamisel. Eriti an- nab koristamis- aegne ilmastik end suuresti tunda nendes majapidamistes, kus heinamaad asuvad mõne km kaugusel. Heinatööd vaat- lusaastal edenesid jõudsasti, mille tagajärjel vähenes ka töö- nõudlus. Et palgad vähe tõu- sid, siis töö- nõudluse vähenemine ei anna tootmiskulude alanemises selles ulatuses tunda, kui siis kui palgad oleksid püsinud eelmise aasta tasemel.

Põlluheina saak ha'lt küünis 2 698 kg ehk 1 039 st, kv tootmine maksus kr 2.51 ja st tootmine 6,5 snt. Põlluheina saagid on meil üldsummas madalad — üleriiklikel andmetel ulatuvad saagid ha'lt 2 300—2 900 kg. Küll võib see olla tingitud halvast külvisest, külviajast j. t. teguritest, mille kohta pole seni veel üksmeelset otsust. Kuna ristiku- saakide tõstmise küsimus on tähtis, tuleks seniselt selle kultuuri saagi tõstmise võima- luste uurimist pidevalt jätkata.

Niiduheina saagid meie looduslikelt niitu- delt on samuti madalad, saakide madalus on siin küll peamiselt tingitud ebasoodsatest vee-

oludest; kuivenduse ning kultuuritööde tagajärjel on küll niiduheina saake võimalik tunduvalt tõsta, kuid tegevuskapitalide puudusel pole seda seni suudetud laiemas ulatuses teostada. Raamatupidamistalundeis ulatus niiduheina saak 1 151 kg'le ha'lt, kuna aga üleriiklikel andmeil kõigub niiduheina saak 800—900 kg vahel. Kv tootmine maksus kr 1.80 ja si tootmine 5,9 snt. Heinad ja põhud moodustavad piimakarja sööda baasi — nende kogus määrab talundis peetava veiste arvu — kui sööda baas koguselt kui ka väärtuselt tugevam, on võimalik peetavaid loomi sööta tugevamalt kui ka tarbekorral nende arvu suurendada. Seetõttu heina kogusaakide kui ka väärtuse tõstmise küsimus on kujunenud akuutseks.

Kokkuvõttes võib märkida, et tootmis- kulude kokkutõmbamine on jää- nud püsima. Edaspidine kokkutõmba- mine võib halvata tootmist koguselt kui ka väärtuselt juhul, kui tootmisvahendite odavnemises ei tule muudatust. Küll on kv tootmis- kulude alandamine võimalik saakide tõstmise teel, kuid ainult teatud piirini, pingutused, mis ületavad optimaalseid piire, suurendavad ku- lusid mitmevõrdseks enam ja tootmise tasu- vus lakkab tõusmast — näidates kahju. Kuna maaviljuse saagid on meil madalamad naabrite saakidest, ei peaks puuduma eeldu- sed saakide tõstmiseks ning sel teel tootmis- kulude alandamine peaks osutama veelgi või- malikuks.

TOOSTUS JA KAUBANDUS

MOOTORSÕIDUKID 1. I 1935. — MOTOR VEHICLES 1. I 1935.

Möödunud 1934. a. jooksul võetud sõidu- lubade järgi oli 1935. a. aluks üle maa liikvel 3 224 mootorsõidukit ja 997 mootorratast. Need arvud on suurimad kogu ise- seisvuse kestel. Peale tagasiminekut 1931-33. a. osutab mootorsõidukite arv ilma mootorratasteta viimasel 1934. a. järele juur- dekasvu, mis küll ei ulatu iga-aastase juur- dekasvuni ajajärgul kuni 1931. a. 1934. a. suurenes mootorsõidukite arv ilma mootor- ratasteta võrreldes eelmise aastaga 7,1%, varematal aastatel, 1925-31. a., mootorsõi- dukite arvu hoogsa kasvu ajajärgul ulatus juurdekasv keskmiselt aastas 17—30%-ni. Mootorsõidukite juurdekasvu 1934. a. põh- justasid veoautod ja sõiduautod, esimesed suuremal määral. Veoautosid tuli juurde 128 ehk 12% eelmise aasta arvust; sõiduau- tode arv suurenes 70 ehk 4% võrra. Sõidu- autosid oli 1934. a. 1 780 eelmise aasta 1 065 asemel. Muud sõidukite liigid, nagu auto- bused, tuletõrjeautod, sanitaar- ja vang- veoautod moodustavad üldarvust väikese osa- tähtsuse, nimelt kokku 2,6%.

Mootorrataste arv, mis oli 1934. a. lubade põhjal 1935. a. aluks 997, tõusis pidevalt

aast-aastalt ja viimase aasta juurdekasv võrreldes eelmisega ulatub 101 ehk 11,2%.

Mootorsõidukite arv registreerimiskoha järgi. Number of Motor Vehicles Registered.

Registreerimis- koht Place of Registration	Sõiduautod Motor-cars	Veoautod Trucks and Lorries	Autobused Autobuses	Tuletõrje autod Fire-engines	Muud liigid Others	Kokku 1934 Total 1934	1933	Mootorrattad 1934 Motor-cycles 1934
Tallinn	933	452	47	30	5	1467	1348	316
Tartu	168	83	16	9	8	279	226	93
Narva	7	9	1	—	—	17	66	6
Harjumaa	72	103	14	2	—	196	184	99
Viru "	115	87	11	7	2	222	207	96
Järva "	65	47	2	2	—	116	92	44
Lääne "	47	48	10	3	—	108	98	54
Saare "	26	27	6	1	—	60	63	23
Pärnu "	103	105	14	7	—	229	187	73
Viljandi "	92	74	13	9	—	188	161	80
Tartu "	68	74	17	1	—	155	132	52
Võru "	39	39	9	1	—	88	86	24
Valga "	36	25	4	3	—	88	62	20
Petseri "	14	15	2	—	—	31	27	17
Kokku 1934. a.	1780	1193	166	75	10	3224	3009	997
" 1933. a.	1710	1065	170	56	8	—	—	896

Ligi pool mootorsõidukitest oli registree- ritud Tallinnas, mis on ka ühtlasi nende te- gevuskohaks. Tartus oli ainult 8,6% moo- torsõidukite üldarvust. Maades ühes arva- tud linnad oli rohkem mootorsõidukeid järg-

nevates: Pärnu-, Viru-, Viljandi- ja Harjumaal. Kõige vähem mootorsõidukeid on Petserimaal ühes Petseri linnaga.

Uusi ainult 1000 km läbisõitnud mootorsõidukeid tuli 1934. a. liikvele järgnevalt: 106 sõiduautot, 118 veoautot, 8 autobust ja 97 mootorratast, mis liikvelolevate vastava liigi sõidukite üldarvust moodustavad järgneva %: 5,9 — 9,8 — 5,0 ja 9,7. Uusi sõidukeid registreeriti kõige enam Tallinnas, eriti uutest sõiduautodest on suur % (70) registreeritud Tallinnas, teistest sõidukiliikidest aga ligi üks kolmandik.

Uute mootorsõidukite sissevedu oli veidi suurem liikvelelastud uute mootorsõidukite arvust. 1934. a. veeti sisse 1938 sõiduautot ja 5 sõiduautoraami, 4 veoautot ja 148 veo-

autoraami ja 112 mootorratast. Teatavasti tuuakse veoautod enamikus raamidena sisse, millele kohapeal ehitatakse puuosad juurde ja antakse valmis kuju.

Päritolu järgi olid pooled uutest liikvelelastud sõiduautodest P.-Am. Ühendriikide päritoluga peamiselt firmadelt Ford, Chevrolet, Chrysler, peale selle oli 26,4% uutest sõiduautodest Saksa, 20,7% Prantsuse ja 5,6% Inglise päritoluga. Uued liikvelelastud veoautod olid väikse erandiga pea kõik P.-Am. Ühendriikide firmadelt, mille hulgas arvukamalt esinesid firmad Chevrolet, Ford, International. Mootorrattad olid suure osas Inglise päritoluga, nimelt pooled neist, siis olid arvukamalt esindatud Saksa ja P.-Am. Ühendriikide firmad.

LÜHIUUDISEID. — SUNDRY INFORMATION.

● Ilmasõja ajal hävines Vildenberg'i nahavabrik, missugune oli ainukene selle tööstusharu esindaja Saaremaal. Möödunud aastal avas Aug. Kongats Kuressaares uue kesktööstuse liiki kuuluva nahavabriku, missugune leidis saarlaste hulgas ootamatult sooja poolehoidu, nii et omanik on töörohke tötü asunud vabriku täiendamisele kroom-park osakonna loomise näol.

● Kunstvõi ja -rasvatööstus „Eesti Kokovar“ (Tallinnas, Volta tän. nr. 3) on seniselt omanikult Joh. Baumann'ilt ostu teel läinud üle Konst. Detert'ile. Uus omanik on tööstuse firmaks võtnud „Oli-

via“ ja saadab turule kunstvõid „Asta“ ja „Borno“ ning kunst-toidurasva „Eesti Kokovar“.

● Heinz Foelsch on pööranud Majandusministeeriumi poole palvega lubada temale avada tulesüütajate („Välgumihklite“) kivide valmistamise töökoda. Kive soovib F. valmistada „Poryphor“ tehaste viisil, kuid tingimusel, et palujale seks antaks ainuõigus. Küsimus on praegu Majandusministeeriumis läbivaatamisel.

● Kindavabrik A/S „Simplex“, Tallinnas, kavatab oma tööliliste arvu poole võrra vähendada. Vähendamise põhjuseks on töö hooajaline vähenemine ja raskused eksport-turgudel.

VÄLISMINISTEERIUMI VÄLISKAUBANDUSE OSAKONNA TEATED

INGLISE. Heeringatööstuse korraldamine. — *Organising the Herring Industry.*

Merikalakomisjon esitas möödunud aasta augustis ettekande heeringapüügi asjus, mis sisaldas rea ettepanekuid. Soovitati asutada heeringa-amet, mille koosseisu nimetaks ja kulud kannaks Valitsus, kes kontrolliks heeringapüüki ning võiks seda ka piirata ostes ja lammutades selleks püügivahendeid. Va-

litsus on seda ettekannet arutanud ning esitanud seaduse, mis tuleks vastuvõtmisele märtsi lõpul. See seadus iseloomult on raamseadus, mis näeb ette heeringatööstuse ameti asutamise, kuid ei määra veel kindlaks selle kompetentsi, vaid jätab sellekohase ettepaneku tegemise uue ameti enda hooleks.

Ametile antakse summad, mida ta võib kasutada heeringatööstuse töstmiseks ja heeringate ekspordi arendamiseks. Seaduses ette-

nähtud korraldus vastab üldiselt seni põllumajanduse alal kehtinud korraldustele.

Inglise-Poola kivisöe kokkulepe. — *Coal Agreement between England and Poland.*

Londonis peetakse praegu läbirääkimisi Inglise-Poole kivisöekokkuleppe elluviimiseks. See kokkulepe sõlmiti teatavasti möödunud aasta lõpul. Kokkuleppe korraldab kivisöe hindu ning piirab Poola kivisöe väljavedu, tehes selle ulatuse olenevaks Inglise kivisöe

väljaveo ulatusest. Selle kokkuleppe sõlmimisel avaldati arvamist, et see võimaldab Inglise kivisöe väljavedu suurendada 1 milj. 1 tn. võrra aastas ja saavutada enam hinda 9 d kuni 1 shil. 6 d per 1 tn.

SAKSA. Saksa põllusaagid ning põllumajandussaaduste turustamise korraldamine. — *Field Crops, and Organising the Marketing of Agricultural Products.*

Möödunud aasta põllusaagid olid igal alal, peale kartuli, suhkrupeedi ja loomanaeri, alla keskmist. Teraviljasaagi puudujääk tohiks olla kaetud eelmistest lõikustest ülejäänud 2,7 milj. tn. teraviljaga. Kaerasaak oli peagu 20% alla eelmise 10 aasta keskmist, samuti väiksem oel heinasaak. Söödavilja- ja heinasaagi kujunemine avaldab vastavat mõju ka loomapidamisele.

Möödunud aastal viidi lõpule põllumajandussaaduste turustamise korraldus. Selles esineb nüüd kolm süsteemi: 1) teatud alade, nagu seemneviljaturu, korraldajaks on põllutöministrilt saadud volituste põhjal kuju-

nenud Reichsnährstand; 2) majanduslikud koondised autoritaarselt juhitud ühistegelisel alusel korraldavad teatud saaduste, näiteks kanamunade, turustamist (Reichseierverwertungsgesellschaft m. b. H. kui munaproductsentide liitude keskkondis); 3) teatud aladel (näiteks teravili) määrab kõik hinnad tootjast kuni tarvitajani põllutöminister.

Kuigi põllumajandussaaduste turustamispoliitikat on seni juhitud peamiselt Saksa põllumajanduse huvides, pole välisriikidest sisseveetavate põllumajandussaaduste turustamisolud selle all tarvitsenud kannatada rohkem, kui eelmistel aastatel.

Saksa väliskaubanduse korraldus ja kaubavahetuse kujunemine.

Organisation and Development of Germany's Foreign Trade.

Möödunud aasta alul Saksas oli kehtiv importdevisiide kontingentimise süsteem. See süsteem kaotas aga oma mõju. Importöörid hakkasid ostma peamiselt kas võlgu või arveõendusmaadelt, kus ostetavate kaupade eest maksetakse vastava keskpanga giro-arvele Saksa riigipangas mitte välisvaluutat, vaid saksa markasid. Sellise olukorra parandamiseks pandi kehtima 24. IX 1934 üldine sisseveomonopol. Et kaupade tasumiseks saada valuutat, tuleb nüüd vastavalt Berliinis asuvalt Überwachungsstellelt nõutava deviisiluba ja nimelt enne, kui kaup tuuakse sisse. Deviisiluba on seega ühtlasi ka kauba sisseveolitents.

Aasta jooksul suurenes Saksa sissevedu Euroopa riikidest, väljavedu nendesse riiki-

desse aga vähenes. Selles tendentsis avaldub arveõendusvahetuse mõju. Saksa kaubabilanss ülemeremaadega näitas, et langeva ekspordi summa juures on impordi summa tunduvalt tõusnud toorainete hinna tõusu tõttu. Need muudatused Saksa väliskaubanduses on eriti Euroopa agraarriikidele võimaldanud müüa Saksa turule saadusi, milleid varemalt osteti ülemeremaadelt.

Märkida võib suuri muudatusi Saksa-Vene kaubavahetuses. Üldlähikalt langes peagu kolmandikule 1933. aastast. Kaubabilanss oli esimest korda tugevasti passiivne Saksa kahjuks (9 kuu sissevedu N. S. V. Liidust Rmk. 137,9 milj., 9 kuu väljavedu 49,4 milj.). Venele see aktiivsus koos kullamüükidega võimaldas katta suure osa vana-

dest kaubavõlgadest. Vene kohustused Saksa-
salle, mis 1933. aasta alul ulatusid üle mil-
jardi marga, langesid läinud aasta lõpuks 300
miljonile. See näitab, et Saksa kasutas oma
nõudmisi Vene vastu selleks, et saada ilma
deviisideta väliskaupu ja Vene oma kohus-

tusi Saksa vastu selleks, et hoida alal posi-
tsiooni Saksa turu varustajana.

Vaatamata maksubilansi raskustele, kuju-
nes Saksa möödunud aasta väliskaubandus
tunduvalt passiivseks (11 kuu passiviteet
241 milj. marka).

PRANTSUSE.

Prantsuse väliskaubanduspoliitika.

Foreign Trade Policy of France.

Möödunud aasta jooksul sõlmis Prantsuse
umbes 50 suurema ulatusega lepet oma kau-
banduslike vahekorradade korraldamiseks teis-
te riikidega. Neis lepetes käsitatakse pea-
miselt kontingentide andmist. Tähtsamateks
neist oleks Prantsuse-Saksa kokkulepe 30. XI
1934, millega varemsõlmitud leping pikendati
3 kuu võrra, kuna lõpliku lepingu sõlmimise
läbirääkimised loodetakse viia lõpule selle aja
jooksul. Saksas clearingul alusel kinnikül-
manud summade kättesaamise hõlbustami-
seks anti Saksale lisakontingendid, ning selle
peale garanteeriti Saksa poolt nende rahade
kättesaamine. Youngi ja Dawesi laenude
protsentide tasumiseks arvestatakse endiselt
15,75% Prantsusele maksetavate clearing-

summade pealt. Prantsuse-Vene läbirääki-
miste tulemuseks oli 9. XII 1934 Moskvas al-
lakirjutatud protokoll, millega leping 11. I
1934 pikendati kuni uue laiaulatusliku (kau-
banduse, laevanduse ja asumise) lepingu sõl-
mimiseni, milleks lähemal ajal kavatakse
alata läbirääkimisi. Lätiga detsembri lõpul
sõlmitud kokkuleppes lubatakse Läti poolt
kanda üle 5 milj. franki 22,7 miljonist, mis
kinnikülmanud Läti clearingarvel, kuna üle-
jäänud osa tuleks katmisele Läti kaupade
väljaveoga Prantsusse.

Parlament pikendas aasta võrra valitsu-
sele antud volitust muuta tollitariife dekree-
diga, millise volituse tähtaeg lõppes 15. XI
1934. aastal.

Prantsuse viljaseadus. — *New Grain Law of France.*

Prantsuses hakkas kehtima uus viljasea-
dus 25. XII m. a. Selle seaduse abil arvata-
se kõrvaldada viimastel aastatel ilmsikstul-
nud pähed Prantsuse viljaturul.

1929. a. oli Prantsuse vilja importiv maa.
Tollikaitse abil hoiti viljahinnad Prantsuse
siseturul alati kõrgemal maailmaturuhiinda-
dest. Ilmasõja kogemused, mil maa varus-
tamiseks leivaga tekkisid raskused, löid ten-
dentsi viljatoodangut katsuda tõsta ja mitte
ainult omatarviduse katmiseni, vaid üle selle.
Vastava poliitika teostamise abinõuks oli
viljahindade kõrgehoidmine. Aastane vilja-
tarvidus Prantsuses on 80 kuni 85 miljonit
kvintaali. Külvipinna suurendamise tõttu
andsid saagid: 1932. aastal ligi 100 milj. kv.
ja 1933. aastal 110 milj. kv. Kvintaali hind
oli 1932. a. 148 franki Prantsuses ja 46 fr.
maailmaturul, aastal 1933 langes hind Prant-
suses 82 fr. peale ja sama aasta juulis võeti
vastu esimene viljaturu korraldamise sea-
dus, millele järgnes aasta jooksul 80 dekreeti
ja täideviimise määrust. Seadus, lähtudes

New Grain Law of France.

seisukohast, et viljaturu kriis on ajutine nä-
tus, määras sundusliku alamhinna (115 fr.,
mis kasvaks iga kuuga kuni järgmise lõiku-
seni 1,50 fr. võrra) ja korraldas ülejääkide
alalhoidmist kuni järgmise aastani, s. o. sa-
muti 1934. a. lõikuseni. Arvati, et toodang
saab väiksem (1932. a. saak oli eriti hea) ja
eelmise aasta ülejääk võidakse mahutada
siseturul. Kuna aga 1934. a. lõikus oli hea
ja andis jälle ülejäägi, pikendati 1933. a. sea-
duse kehtivust kuni 1935. a. lõikuseni, mää-
rates vilja alamhinnaks 108 fr. (+ 1 fr. iga
järgneva kuuga), ning korraldades peale selle
eelmise aasta ülejäägi sunduslikku jahvata-
mist veskites, vilja denatuurimist loomatoi-
duks jne. Kuna vilja pakkumine oli aga kogu
aeg märksa suurem nõudmisest, leidsid aset
tehingud, kus 108 frangi asemel osteti vilja
tootjatelt 65—70 frangiga, jahu ja leiva hin-
nad aga olid ikka endised, olles kalkuleeri-
tud sundusliku viljahinna alusel. Möödunud
aastalõpul kehtimapandud seaduse sihiks on
korraldada üleminekut viljaturu täieliku va-

baduse juure, mida arvatakse võimaliku olevat 1935. a. lõikuseks. Selleks ostetakse üles valitsuse poolt turul olevad ülejäägid, kusjuures kaotab kehtivuse vilja alamhinna seadus, arvatud välja vilja suhtes, mis on ladudes 1933. ja 1934. aasta ülejääkidest. Selle vilja hinna suhtes pannakse kehtima erilised, üleminekuajajärgu määrused. Ülesostuks vajalise raha muretsemiseks tehakse 1,5 miljardi fr. suurune laen, mis kaetakse uutest

maksudest: maksust jahvatuse pealt (1,50 kuni 5 fr. kv. pealt, läbijahvatatud hulga järele) ja maksust tootmise pealt — 4 fr. kv. Edasi püüab seadus rea administratiiv iseloomuga määruste abil piirata viljatoodangut, külvipinna suurendamise keelu, teatavatel juhtudel ka vilja külvipinna sundusliku vähendamise abil kui ka mõnesuguste teiste abinõudega.

LÄTI.

Uue kaubandus-tööstuskoja asutamine Lätis.

A new Chamber of Commerce and Industry in Latvia.

Lätis asutatakse 1. I 1935 kehtimahakkanud seadusega uus Kaubandus-tööstuskoda, mille juhtimisest võtab osa finantsminister.

Koja juhtivad jõud ja nende asetäitjad määrab finantsminister ja võtab oma esindaja kaudu osa juhatuse kokkutulekuist.

„Koja“ nimetust võib tarvitada edaspidi ainult kõnesolev asutis, kuna teistel kaupmeeste ja töösturite koondistel pole selleks õigust.

Linasordi parandamine Lätis. — *Improving of Flax Grades.*

Põllutööstusteeringum pühendab suurt tähelepanu linasordi tõstmisele hea seemne tarvitamisega. Tahetakse saavutada lina, mis oleks üks meeter pikk. Säärast lina saadak-

se juba suuremal hulgal Jauntgales ning selle lina seemet levitatakse nüüd ka teistes maakohtades. Linaharijatele kavatsetakse anda 4500 kv. kõige paremat seemet.

Määrused piimamajanduse korraldamiseks. *Regulations Concerning Dairy Industry.*

Valitsuse Teatajas 28. I 35, nr. 23 ilmusid:

- 1) juhtnõõrid seaduse juure piima ekspuaterimise edendamiseks;
- 2) määrused sama seaduse juure;
- 3) määrused meiereide, koorejaamade ja juustutööstuste avamise kohta;
- 4) määrused meiereide kohta;
- 5) määrused või vastupidavuse proovimiseks;

- 6) määrused või hindamise ja märkimise kohta;
- 7) määrused või arbitraaži komitee kohta;
- 8) määrused eksportijale ja või ekspuaterimise firmadele;
- 9) määrused piima ja koore vastuvõtu ja liigitamise kohta meiereides, koorejaamaades ja juustutööstustes;
- 10) määrused juustu hindamise ja märkimise kohta.

LEEDU. Põllumajandus 1934. a. — *Survey of Agriculture of Lithuania in 1934.*

Üldiselt oli 1934. a. viljasaak Leedus hea. Statistika Keskbüroo andmetel saadi talirukist keskmiselt 26 tsentnerit hektaarilt (1933. a. — 22,6 tsentn.), kusjuures üldsaak oli 12 785 000 tsentn. (1933. a. 10 974 000 tsentn.). Suiрукist saadi läinud aastal 16,5% rohkem, võrreldes 1933. a., üldse 1 810 000 tsentn. Talinisu saadi 27,4 tsentn. ha'lt (1933. a. — 23 tsentn.), üldse 4 470 000 tsent-

nerit 3 654 000 tsentneri vastu 1933. a. Sui-nisu saadi 922 000 tsentnerit. Samuti oli 1934. a. suurem ka odra ja kaera saak (otra saadi üldse 4 878 000 tsentn. ja kaera — 7 288 000 tsentn.). Halvem saak oli läinud aastal ristikheinast ja niiduheinast. Kuna sügis oli pikk ja seega võimalik loomi kaua sööta väljas, ei ole söödavilja puudust palju karta.

Kui põllumeestel oleks võimalik saadudprodukte vabalt välisturgudel müüa ja saada nende eest rahuldavaid hindu, siis ei saaks raskustest kõnelda, kuid on teada, millises seisukorras on põllusaaduste eksport ja kui madalad on hinnad. Leedu valitsuse poolt määrati 4 kuu peale (dets.-märtsini) kindlaks teraviljahinnad, mis Lietukise kaudu ostetakse, nimelt:

	dets.	jaan.	veebr.	märts.
(hinnad littedes 1 tsentn. — 50 kg. — eest)				
nisu	9,—	9,20	9,30	9,40
rukis	7,25	7,50	7,75	8,—
oder	7,20	7,30	7,40	7,50
kaer	6,50	6,60	6,75	6,90

Vilja eksportimisel saadavad kahjud tasutaetakse riigikassast.

Oli aastaid, kus Leedu sai eksporditud lina ja linaseemnete eest 85 milj. litti, s.o. rohkem kui praegu saadakse sigade, piimasaaduste, veiste, hobuste ja munade eest kokku. Kuna hiljem hinnad langesid, hakati ka Leedus kasvatama vähem lina. 1934. a. sai Leedu lina ja takkude ekspordist ainult 11,2 milj. litti ja linaseemnete eest — 2,0 milj. litti. Tänavu algusest peale on lina kokkuostu, sortimise ja ekspordi alal pandud kehtima uus korraldus, mis peaks linakiu hinda tõstma. Praegu jälle õhutatakse Leedus linakasvatamist, lootes hindade tõusule ja nõudmise suurenemisele välisturgudel.

Leedu loomamajandus elas 1934. a. üle suuri raskusi: loomade ja liha väljaveedu välismaale oli väga kitsendatud, kuna või eest saadi nii madalat hinda, et võis tõsiselt kahelda piimaasjanduse tuleviku juures. Kuna Saksa ei lasknud poliitilistel põhjustel Leedu võid sisse, tuli ligi 80% kogu võist mahutada Inglise turule, kus hinnad õige madalad, võrdeltes 1928/29. a. saadi 4¼ korda vähem. Nii oli 1934. a. hindade mõttes kõige halvem piimamajandusele.

Viimase 8 aasta jooksul on Leedust võid eksporditud:

	milj. kg.	milj. liti eest
1927	2,1	13,6
1928	2,6	20,3
1929	4,1	31,4
1930	7,4	46,9
1931	8,7	47,2
1932	9,9	41,8
1933	9,6	22,9
1934	9,7	14,7

Kuigi peekoni eest Inglise saadi võrdlemisi rahuldavat hinda, elas Leedu seakasvatust 1934. a. üle suuremaid vapustusi, kui kunagi enne, sest Leedu sigade produktsioon oli umbes 600 000 tk., Inglise aga lubati aastas vedada umbes 170 000 peekonit. Väiksel arvul sai eksportida sigu ka SSSR'i ja mujale, kuid praegu on põllumeestel veel suur sigade ülejääk, mille mahutamiseks puuduvad igasugused väljavaated. Et hoida ära põllumeeste poolt sigade asjata turuletoomist, määrati kindlaks (jaotades välja teatav arv kaarte), mitu siga kellegilt võetakse vastu, kuna ülejäänud sead jäävad põllumehele. Sarnane korraldus tõstis põllumeeste keskel suure meelepahatormi.

Varematel aastatel eksporditi Leedust elusloomi umbes 70 milj. liti eest, 1934. a. aga kõigest 11,8 milj. liti eest, sellest:

hobuseid	17 318 tk.	4,6 milj. liti eest,
veiseid	5 300 "	1,7 " " "
vasikaid	3 908 "	0,3 " " "
sigu	45 297 "	5,2 " " "
lanesid	18 992 "	0,09 " " "

Kokkuvõttes oli 1934. a. Leedu põllumeestele üks raskemaid. Põllumehe rahakulud (võlgade %, nende amortisatsioon, igasugused maksud, tööjõud jne.) vähenesid ainult vähe, tulud seevastu olid aga väga kehvad ja sageli ebaselged.

Hiljutisel tautininkide kongressil peaminister Tubelis tähendas, et iga välismaale müüdud nisu tsentner (50 kg.) annab umbes 6 litti kahju, rukki tsentner — 4 litti, või kilo — 1,50 litti. Hindade alalhoidmiseks on 1934. a. riigikassast maksetud juurde umbes 20 milj. litti, millest muidugi lõviosa läks juurdemaksudeks võile. Valitsus on otsustanud, hoides maksud praegusel kõrgusel, teetada Leedu tähtsamaid põllumajandusalasid ja, olgugi juurdemaksudega, eksportida neid saadusi, et saada valuutat. Liti väärtuse langetamist valitsus ei poolda, samuti ei saa ka võlgasid kellegile kinkida. Võlgades olevate põllumeeste toetamiseks tuleb otsida teisi teid. Ühte kui teist on sel alal ka teha katsutud. On vähendatud võlaprotsente, kitsendatud vallas- ja kinnisvara müüki võlgade eest, püütakse luua soodsamaid tingimusi lühiajaliste laenude muutmiseks pikaajalisteks

jne. Võimalik, et hoiusummade omanikke sunnitakse võtma Maapanga pantkirju ja obligatsioone, et tuua liikvele rohkem sula-

raha. Samuti soovib peaminister Tubelis mitmekesistada Leedu põllumajandust, et kergemini võiks kohaneda olukordadele.

ROOTSI.

Saavutused teraviljade sordiparandamisel.

Latest Attempts to Improve Grain Grades.

Rootsis ettevõetud uurimused näitavad, et viimasel kahekümnel aastal on seemneparanduse tõttu teraviljasaagid suurenenud 10%

võrra ning et tulevatel aastatel võib arvestada saakide suurenemisega veel 10% samal põhjusel.

LAEVANDUS

TALLINNA SADAM 26. I — 2. II 1935. — TALLINN HARBOUR 26. I — 2. II 1935.

Möödunud nädalal, nagu varemgi, liikus Tallinna sadamas enam liinilaevu. Saksa-Eesti-Sooome vahelisel liinil oli liikumine kõige elavam. Sellelt liinilt käisid Tallinna sadamas suuremad laevad, nagu „Vellamo”, „Nordland” ja teised, tuue meile mitmesugust segakaupa. Välja läks meilt samade laevadega vähem kaupa, ainult üks varem sissetulnud liinilaev viis suurema laadungi Hamburgi, mis koosnes metsamaterjalist ja segakaubast. Eesti-Rootsi vaheliselt liinilt tuli sisse üks ja läks välja kaks laeva. Belgia-Poola-Eesti vaheliselt liinilt käis Tallinnas üks laev, tuues meile kaupa ja viies paar reisijat. Prantsuse-

Poola-Eesti liinilt a/l Magnus peamiselt viis meilt kaupa Bordeaux'se. Eesti-Inglise liinilt tuli sisse a/l Baltrader, tuues meile 160 tn kaupa.

Juhuslikud (tramp) laevad liikusid peamiselt Eesti—Inglise vahel. Tallinnasse toodi Inglise suurem laadung kivisütt (2 448 tn) ja väiksemal määral segakaupa; välja läks Inglise 4 laeva, mis viisid tselluloosi, metsamaterjali ja segakaupa. Prantsusse läks tselluloosiga üks varem sissetulnud laev ja Saksa põlevkiviõliga üks laev. Peale selle tuli Helsingist laadimata üks väiksem laev.

PRAHITURG VEEBRUARI ALGUKS. — FREIGHTS.

Jaauarikuu prahiturg prompt-laadungite peale Euroopa/Vahemere ja Euroopa/Ameerika vedudel arenes langemise tendentsi all. Põhjuseks on võrdlemisi suure tonnaaži sõidus hoidmine, mida järeltas läinud suvine prahituru elavnemine, kuna iga riigi laevaomanikud püüdsid talveks jätta sõitu võimalikult suurt tonnaaži. Kuna aga Balti/Valgemere prahiturg praktiliselt seisus, siis tekkis juba seetõttu prahtide nappus. Omajagu mõju avaldas ka Argentiina viljavedude vähenemine ostude vähenemise tõttu, samuti kui Mustamere/Euroopa viljaveo kokkukui-vamine. Üldse viljaveo alal suve teisel poolel ja sügisel toimetati ebamääraselt rohkesti vedusid, kuna Euroopa viljasaakide kohta ei olnud küllalt täpsat ülevaadet. Teatavat

mõju on avaldanud ka Inglise laevanduse subsideerimise kava, mis näeb ette sõitvate trampaevadele aastas maksta kuni 2 milj. £ toetust tingimusel, et laevad lastaks sõita. Seevastu tõusu prahiturul võib põhjustada kavatsusel olev rahvusvaheline kokkulepe. Siiski jaanuari lõpuks võis märgata prahituru elavnemist ja osalist kõvenemist. Mis puutub prahtidesse eelolevaks sesooniks Balti/Walgest merest, siis siin on ilmunud turule juba laadungid ning üldiselt prahtid püsivad eelmise aasta piirides. Ei ole ka erilist põhjust navigatsiooniaja — prahtide langemiseks, kuna kaubandus üldiselt näitab võrdlemisi kindlat arengu tendentsi. Võrdlemisi tugeva talve tõttu nähtavasti põhjapoolsed sadamad seisavad kauem kinni.

Jaanuari lõpu prahtidest võiks nimetada:
Tallinn/London 1036 Std. DBB, 28/- net,
owners stevidoring.

J.-Aafrika/Cont. 1 500 tn. groundnuts 20/-
veebr. laadimine.

Must Meri/Antverp-Hamburg, 4 600 tn.
vili, 10/3 veebr. laadimine.

Newcastle/Memel, 3 000 tn. söed 4/3;

Newcastle/Helsingborg, 2 600 tn. söed, 4/3;

Newcastle/Ceuta, 2 300 tn. söed, 6/6;

Cardiff/Gibraltar, 3 000 tn. söed, 5/6;

Alexandria/U. K., puuvilla seemned, 7/9
per. 60 kub. j.

Ajaleping suveks Vene (mitte Englise
laevad):

3 300 tn. Dw. laev, delivery Tyne, 6
kuud, alg. mai, £ 610, Karameri lisa 6 d.

3 200 tn. Dw. laev, delivery E. C. 6 kuud,
alg. mai, £ 550 Karameri lisa 6 d.

2 900 tn. Dw. laev, delivery E. C. 6
kuud, alg. mai £ 535, Karameri lisa 6 d.

RAHANDUS

RIIGI TULUD JAANUARIS — STATE REVENUE IN JANUARY.

Rahandusosakonna kokkuvõttel laekus jaa-
nuaris 6,8 milj. kr., mis ületab eelmise aasta
jaanuari tulud 4,8%. Ühes jaanuariga tõusis
10 kuu laekumiste üldsumma 60,1 milj. kr.

53,4 milj. kr. vastu eelmisel majandusaastal.
Üldsummas ületavad tulud eelmise aasta
omi (krümne kuu kestel) 12,7%.

VALUUTAHINNAD. EXCHANGE RATES.

	Tallinna börs				Londoni börs	
	100 \$, 100 £ ine. eest Eesti krooni				1 £ eest \$, Saksa mk. jae.	
	4. II. 1935		29. I. 1935		4. II. 1935	29. I. 1935
	Ost	Müük	Ost	Müük		
\$ (dollar) . .	371	379	372	380	4,8708	4,8748
£ (Inglise n.) .	1811	1835	1811	1835		
Saksa riigimark	144,10	147,10	144,10	147,10	12,21	12,235
Soome mark . .	7,98	8,10	7,98	8,10	226,50 ¹⁾	226,50
Prantsuse fr. .	24,35	24,65	24,25	24,55	74,34	74,46
Belgia belga . .	86,15	87,85	85,85	87,05	21,30	21,05
Helveetsia fr. .	119,55	121,05	119,10	120,60	15,155	15,175
Itaalia liir . . .	31,40	31,90	31,40	31,90	57,58	57,50
Eesti kroon . .					18,25 ¹⁾	18,25
Rootsi kroon .	93,40	94,60	93,40	94,60	19,397	19,397
Taani kroon . .	80,85	82,05	80,85	82,05	22,40	22,40
Norra kroon . .	90,95	92,15	90,95	92,15	19,907	19,907
Tšehhoslov. kr.	15,40	15,70	15,35	15,65	117,12 ¹⁾	117,50
Hollandi kulden	249,85	252,85	249,10	252,10	7,2525	7,2575
Läti lant	118,55	120,80	118,10	120,35	15,25 ¹⁾	15,25
Cerv. rubla . .					5,658 ¹⁾	5,673
Austria šilling .	68,95	70,35	68,30	69,70	26,25 ¹⁾	26,50
Ungari pengő . .					27,00 ¹⁾	26,75
Poola slott . . .	69,80	70,80	69,30	70,30	25,90 ¹⁾	26,00
Leedu litt	61,75	62,65	61,75	62,65	29,25 ¹⁾	29,25
Danzigi kulden	119,55	120,05	119,10	120,60		

¹⁾ 1 II 1935

PÖLLUMAJANDUSSAADUSTE VÄLJAVEDU

EXPORTS OF AGRICULT. PRODUCTS.

	Nädalas 28/I-3/II	21/I-27/I	1935. a. 1. I kuni 3. II.	1934. a. 1. I kuni 4. II	1933. a. 1. I kuni 5. I ¹⁾
	1935	1935			
VÕI (tonni) Butter (tons)	125,2	115,8	494,9	435,2	398,1
Sellest:					
Saksa	59,9	36,6	198,8	229,7	157,8
Inglise	61,6	69,0	268,2	192,2	73,5
Belgiasse	—	10,2	17,6	10,2	40,1
Soome	—	—	—	2	—
MUNAD (tuh. tk.) — Eggs (1000)	—	—	—	—	—
Sellest:					
Inglise	—	—	—	—	—
Saksa	—	—	—	—	—
PEEKON (tonni) — Bacon (tons)	93,0	18,2	190,8	166,1	280,2
LINA (tonni) Flax (tons)	327,2	85,4	820,8	445,9	381,7
Sellest:					
Inglise	287,5	70,1	725,6	270,7	129,5
Belgiasse	40,4	15,1	60,3	20,1	182,5
Soome	—	—	5,0	13,3	6,9
Saksa	—	—	10,4	71,1	0,4
Prantsusse . . .	—	0,2	0,2	60,5	10,0

PÖLLUMAJANDUSSAADUSTE TURUD

VÖITURG — BUTTER MARKET.

Möödunud nädalal jätkus võihinna kõvenemine Inglises. Eesti võihinnaks noteeriti Manchesteris 101—103 š cwt eelmise nädala 98—100 š vastu. Taani võihind kõvenes Londonis 1 š võrra, s. o. 118 š-le cwt kohta, mis tõstis ka Taani võihinna ametlikku noteeringut 2 Tkr võrra, s. o. 204 Tkr-le 100 kg kohta. Kuna aga meil möödunud nädalal ei saavutatud Saksaga kokkulepet võihinnas, puudusid ka saadetised Saksa. Nimetatud asjaolu tõttu langes meie võihinna noteering 15 snt võrra, s. o. 123 snt-le. Seega näitab käesolev võihinna noteering ainult Inglisest saadavat hinda, kuna Saksa mineva võikoguse hinna osatähtsus selles puudub. Kuna aga käesoleval nädalal loodetavasti suudetakse leppida kokku Saksast saadavas hinnas, siis järgmine võihinna noteering tõuseb tõenäoliselt kindlustatud võihinna tasemele.

Võitagavarade liikumine Inglises näitab järjest vähenemist. Nii oli külmutusmajades võid 19. I 470 311 kasti 5. I 507 925 kasti vastu. 1933. a. ja 1934. a. võrreldes on käesoleva aasta tagavarad tunduvalt madalamad, milline asjaolu kahtlemata avaldab teatavat soodustavat mõju võituru seisukorra kujunemisele.

Võitootmine ookeanitagustes maades näitab üldiselt hooajalist tõusu. Eelmise aastaga võrreldes on aga Uus-Meremaal mär-

gata tagasiminekut, kuid seevastu Austraalias suurenemist. Kuna aga Uus-Meremaa võitoodangu vähenemise katab Austraalia võitoodangu suurenemine, siis ookeanitagustest maadest või sissevedu Inglisse püsib edasi eelmise aasta tasemel.

Võitootmise toetamiseks ja hooajalisuse kaotamiseks tõsteti Leedus kindlustatud võihinda 20 centi võrra kg kohta. Nii maksatakse nüüd meiereidele I s. eksportvõi eest 3 Litti (Ekr 1.80), II s. eest 2.85 Lt (Ekr 1.70) ja III s. eest 2.70 Lt (Ekr 1.60) kg. Möödunud aasta talvekuudel oli Leedus kindlustatud võihind kõrgem ja nimelt I s. eksportvõil 3.50 Lt (Ekr 2.10), II s. 3.40 Lt (Ekr 2.05) ja III s. 3.25 Lt (Ekr 1.95).

Siseturul maksus või snt kg. Tallinas meiereivõi I s. 155 snt, taluvõi 135—145 snt, Tartus — meiereivõi I s. 138—145 snt, II s. 130—138 snt ja taluvõi 108—125 snt, Valgas — meiereivõi I s. 150 snt, II s. 140—145 snt ja taluvõi 110—135 snt, Narvas — meiereivõi I s. 150—160 snt, taluvõi 120—140 snt ja Rakveres meiereivõi I s. 155—160 snt ja taluvõi 125 snt kg. Eelmise nädala hindadega võrreldes võime panna tähele püsimist endisel tasemel.

Möödunud nädal läks väljaveetud võikogusest Inglisse 1 136 tünni, Belgiasse 335 tünni ja Saksa 1 tünn.

PEEKONITURG — BACON MARKET.

Peekoniturul püsib kindel tendents. Eesti peekoni kõrgema sordi hind jäi muutmata 83 š tsentner. Vaatamata sellele, et peekoni hinnad Inglises jäid endiseks, tuli alandada peekonsigade noteeringut 5 snt võrra kg-it. Seda põhjustas sigade suurenenud kokkutulek eksporttapamajadesse. Läänud nädalal tõusis läbikäik eksporttapamajades 2 477 sea peale 1 358 sea vastu eelmisel nädalal. Suurt sigade kokkuvedu põhjustas omakorda peekonsigade noteeringu tõus eelmisel nädalal 5 snt võrra kg-it.

Peekonsigade toodang püsib endiselt tun-

duvalt kõrgemal tasemel kui eelmisel aastal, mille tagajärjel jaanuari keskmine noteering langes 57 sendile 70 sendi vastu läinud aasta jaanuaris.

Peekonsigade noteeringud kujunesid käesoleva aasta jaanuaris seega keskmiselt 13 snt ehk ligi 20% võrra kg-lt madalamaks.

Möödunud aastal soodsad peekonsigade noteeringud ergutasid tunduvalt tootmise suurenemist. Käesoleval aastal võib arvestada vististi vastupidise tendentsiga, kuna peekonsigade hinnad on praegu tunduvalt madalamad. Osa rajoonides on paaritused juba vä-

henemas, kuid tapamajade läbikäigus võib see avaldada mõju alles aasta teisel poolel.

Käesoleval nädalal maksavad eksporttapa-
majad peekonsigade eest järgmisi hindu:

	I sort	II sort	III sort	IV sort
60 —72 kg	55	50	44	Sise- turu hinnad.
55,5—59,5 " }	50	46	40	
72,5—75 " }	46	42	39	
75,5—80 "				

TAPALOOMADE- JA LIHATURG — CATTLE AND MEAT MARKET.

Tallinna turul veiselihahinnad üldiselt jäid püsima eelmise nädala tasemele, s. o. rammusate veiste lihast maksti 35—43 snt, keskmistest 27—35 snt ja lahjadest 20—30 snt kg. Eluskaalust maksti nädala alul kuni 31 snt kg. Keskmised veiste eluskaalu hinnad piirduvad 22—28 snt kg. Käesoleva nädala alul nõudmine elavnes mullikate ja pullide järele. Neist maksti 1—2 snt eluskaalu kg-st enam kui eelmisel nädalal. Suurt hinnamuutust käesolev nädal ei too.

Vasikaid müügil rohkesti. Hinnad jäid püsima. Lihast ühes nahaga maksti: rammusad 42—48 snt, keskmised 35—42 snt ja lahjad 30—37 snt kg. Eluskaalust tuleks nõuda kuni 40 snt kg. Hinnad peaksid püsima ka käesolevaks nädalaks.

Lambaid müügil keskmiselt. Siseturul maksti lambalihast 30—45 snt kg. Eksportlammaste lihast ühes pudemetega maksti 65—70 snt. Eluskaalust maksti kuni 30 snt. Hinnad püsivad.

Sigu müügil rohkesti. Eriti palju peekonsigu (900). Rohke peekonsigade pakkumise tõttu maksti nõrku hindu ka talupidajate poolt müügil toodud sigadest. Sealiha

maksus 36—44 snt kg. Eluskaalust tuleks nõuda kuni 30 snt kg. Peekonsigu müüdi 36—39 sendi piires kg. Hinnad püsivad. Väheldast hinnakõvenemist on loota tuleval nädalal.

Tartu turul pakkumine rohke. Hinnas nõrgenesid veise- ja vasikalihha. Sealiha mak-
sus 35—40 snt, veiseliha 23—38 snt, vasika-
liha 20—30 snt ja lambaliha 33—40 snt kg.

Rakveres maksus sealiha 38—45 snt, veiseliha 32—45 snt, vasikalihha 30—38 snt ja lambaliha 38—40 snt kg.

Narvas maksus sealiha 40—48 snt, veiseliha 35—50 snt, vasikalihha 30—35 snt ja lambaliha kuni 50 snt kg.

Valgas maksus sealiha 35—42 snt, veiseliha 30—35 snt, vasikalihha 20—30 snt ja lambaliha 30—35 snt kg.

Võrus maksus sealiha 37—39 snt, veiseliha 30—35 snt, vasikalihha 25—35 snt ja lambaliha 40—45 snt kg.

Tõrvas maksus sealiha 37—40 snt, veise-, vasika- ja lambaliha 25—40 snt kg.

Paldiskis maksus sealiha 37—40 snt, veiseliha 35—40 snt, vasikalihha 25—35 snt ja lambaliha 32—36 snt kg.

KANAMUNATURG — EGG MARKET.

Kanamunahindade nõrgenemine seisatus mõõdunud nädalal Inglises, misjuures Euroopa maade kanamunade hinnad isegi teataval määral kõvenesid. Ookeanitaguste maade kanamunade hinnad jäid aga püsima endisele tasemele. Hindade liikumisele avaldas soodsat mõju tagavarade vähenemine, mis harilikult ilmneb jaanuari lõpul ja veebruari alul. Kuna kanamunade sissevedu veebruaris Inglisse näitab sesoonsel vähenemist ning esialgsete andmete järgi kavatsetakse piirata ka sissevedu, siis võivad hinnad muutuda stabiilsemaks ja aasta teise poole langev suund väheneda.

Saksas on kanamunaturu seisukord en-

dine. Värsketete munade juurdevedu turule on väike, kuid rahuldab siiski tarvituse. Taanist ja Hollandist on kanamunade sissevedu Saksa väheldane, mille tõttu rahuldakse tarvitajaid peamiselt Rumeenia, Bulgaaria ja Ungari munadega.

Kanamunade sissevedu Inglisse tõusis mõõdunud aastal 18 785 447 s.-sajale eelmise aasta 13 372 647 s.-s. vastu. Seega näitas kanamunade sissevedu suurenemist 412 800 s.-s. ehk 2,2% võrra. Võrreldes aga 1932. a. sisseveoga on 1934. a. sissevedu väiksem 6%. Vaatamata sellele, et sissevedu koguselt mõõdunud aastal suurenes, on see väärtuselt 234 941 £ ehk 3,2% võrra väiksem. 1932. a.

sisseveo väärtusega võrreldes on vähenemine 22%. Esikohal seisab Taani 34% osatähtsusega kogu sisseveos. Järgnevad: Iiri 17%, Austraalia 11%, Poola 10%, Hiina 8% ja Hollandi 5%. Teiste maade munade sisseveedu üldsisseveos ulatub alla 5%.

Kanamunade väljavedu Soomest näitas möödunud aastal tõusu. Nii ulatus väljavedu 171,2 miljoni tükkile eelmise aasta 170

miljoni tk. vastu. Tähtsamateks väljaveomaadeks olid Saksa ja Inglise.

Siseturul maksusid kanamunad snt paar: Tallinnas 8—12 snt, Tartus 10—13 snt, Valgas 11—13 snt ja Rakveres 12 snt paar. Eelmise nädalaga võrreldes on kanamunade hinnad nõrgenenud Tallinnas ja Tartus, kuna Rakveres ja Valgas püsis hind endine.

TERAVILJATURG — GRAIN MARKET.

Möödunud nädalal jätkus teraviljahindade langus, kuid hinna nõrgenemine on tunduvalt väiksem eelmisest nädalast. Hindade langus mõjutas enam rukist kui nisu. Noteeringud 28. I — 3. II näitasid järgmisi hindu kv eest kroonidesse arvatult: rukis Hamburg (La Plata) 8.64, Chicago 9.68, Winnipeg 7.84; nisu Hamburg (Manitoba I) 13.17, Liverpool 9.63, Chicago 13.14, Winnipeg 11.25; mais Chicago 12.20.

Söödaviljaturul Euroopa suuremates importmaades — Taanis ja Hollandis — madalate loomasaaduste hindade tõttu on välis-

söödavilja nõudmine väike, mis on põhjuseks hindade nõrgenemisele.

Väikemüügihinnad kroonides 10 kg eest turgudel olid järgmised:

Tartu turg: rukis 1.00 kr, nisu 1.35 kr, oder 0.90 kr, kaer 0.70 kr, rukkijahu 1.15 kr, sepikujahu 2.20 kr.

Valga turg: rukis 1.05 kr, nisu 1.30 kr, oder 0.95 kr, kaer 0.70 kr, rukkijahu 1.20 kr, sepikujahu 1.70 kr.

Rakvere turg: rukis 1.05 kr, nisu 1.30 kr, oder 1.00 kr, kaer 0.70 kr, rukkijahu 1.20 kr, sepikujahu 2.00 kr, odrajahu inimtoiduks 1.80 kr ja loomasöödaks 1.00 kr.

LINATURG — FLAX MARKET.

Lääne-Euroopa linaturgudel ei olnud möödunud nädalal linahindades nimetamisväärsset tõusu. Noteeringutes ja tehingutes võis märgata närvilikkust rohkem kui eelmistel nädalatel. Kuid üldist tendentsi märgitakse siiski kindlana.

Dundee linabörsil märgiti Ida-Euroopa linade hindu cif Ida-Inglise sadamad 1 inglise tonni eest naelsterlingites järgmiselt:

	30. I 35	28. I 35	31. I 34
Petseri-Võru R	87	86	56
Läti Liivi R	90	90	55
Vene Kasteleo IV gr. I s.	94	94	55
Pärnu takud I sort	68	70	96
" " II "	63	66	—

Linahindade noteerimiskomisjon Tallinnas noteeris 1. II 1935 lina kokkuostuhinnad sentides riiklike standardsortide alusel franko kokkuostja ladu järgmiselt:

	Petseri- ja Võrumaal	Mujal Eestis
ristna	R 137	136
hoffsdreiband	HD 128	127
dreiband	D 119	118
ordinaardreiband	OD 108	107
low-ordinaardreiband	LOD 97	96

	Petseri- ja Võrumaal	Mujal Eestis.
takuprakk	H 85	84
takud I sort		107
" II "		98
takuprakk		15

Tendents: selguseta.

Petseri laadal 1. II 1935 ostsid kaupmehed talupidajailt kokku umbes 65 000 kg lina hinnaga 137 snt kg ristna standardsordi alusel.

Jaanuaris k. a. hakati meil Põllutöökoja algatusel ka linataku kokkuostuhindu noteerima. Talupidajatelt saab linataku ainult vähesel määral osta kokku. Takku eksporditi 1934. a. 499 753 kg, s. o. ümmarguselt $\frac{1}{8}$ sama aasta lina-veo üldkogusest ja 1933. a. 437 689 kg, mis on rohkem kui $\frac{1}{7}$ sama aasta lina-veo üldkogusest. Mainitud takukogused saadi peagu kõik väljaveoäride keskladudes kokkuostetud linade ümberpuhastamisel, kuna talupidajad enamasti ei eralda takku pikast kiust ja kuna kokkuostetud lina ilma ümberpuhastamata on seepärast sageli väga raske

standardi kohaselt ekspordiks sortida. Säärased ümberpuhastamise juures langeb linadest kaalu järgi 10—40% takkudena välja. Nii eksporditöride ladudes R, HD ja D sorti linadest väljapuhastatud takk pannakse (pärast omakordset ülepuhastamist ja pärast halvemate osade väljasortimist) ekspordiks I sorti. Madalamat sorti (OD ja LOD) linad ekspordiks ümberpuhastamisel saadav takk kõlbab peamiselt II sorti.

Mainitud takud peaksid eraldama pikast kiust õigupoolest juba talupidajad, kuna nad siis saaksid müüa rohkem kõrgemaid lina-sorte kui praegu, müües pikka kiudu segatult takuga. Kaubanduslikus praktikas on ammu lõõnud läbi arusaamine, et sortimata kauba valmistamine on valmistajale (käesoleval juhul talupidajale) kahjulik.

KARTULITURG — POTATO MARKET.

Möödunud nädalal töötasid piiritusevabrikud täies hoos. Mitmes vabrikus on normipiirituse hulk juba käes ja nüüd aetakse neis veel ülenormi piiritust. Kartulihinnad piiritusevabrikutes püsivad endisel tasemel. Makstakse ülenormipiirituse ja halvema kva-

liteediga kartulitest kr 1.80, normipiirituse kartulist kr. 2.00—2.20 kvintaal. Söögikartuliteid ostetakse ainult siseturule tarbeks. Põllumeestele makstakse raudteejaamades kr 2.20—2.30 kv. Väljaveokartuli järele puudub nõudmine.

VÄLISMAA MAJANDUSTEATMEID

INGLISE VÄLISKAUBANDUS 1934. FOREIGN TRADE OF THE UNITED KINGDOM.

E. Grepp.

Briti väliskaubanduse statistika eristab: a) sisseveoandmed — nendesse on arvestatud ka reeksporditud (imporditud ning hiljem eksporditud) kaubad, b) väljaveo-

c) reekspordi-, d) kulla ja hõbeda varade väliskaubanduse. Käsitaksime neid üksikuid rühmi omaette. Ülevaate viimase 8 aasta kohta annab järgmine tabel.

Inglise väliskaubandus.

	miljoneis £							
	1934	1933	1932	1931	1930	1929	1928	1927
Üldine kaupade sissevedu	732,3	675,0	701,7	861,3	1 044,8	1 220,8	1 195,6	1 218,3
Kulla ja hõbeda sissevedu	12,2	24,2	12,8	106,7	95,2	70,7	58,0	89,6
Kaupade väljavedu	336,1	367,9	365,0	390,6	570,6	729,3	723,6	709,0
Reekspord	51,3	49,1	51,0	63,9	87,0	109,7	120,3	123,0
Üldine kaupade väljavedu	447,4	417,0	410,0	454,5	657,6	839,0	843,9	832,0
Kulla ja hõbeda väljavedu	6,4	1,3	21,8	139,7	90,2	86,7	69,7	86,2

1934. a. väliskaubandus on tõusnud tunduvalt. 1933. a. võrreldes sissevedu on tõusnud £ 57,3 milj. või 8,5% ning väljavedu suurenenud £ 28,2 milj. või 7,7%. Kuid võrreldes 1929. a. sissevedu on langenud 40,0%, väljavedu — 45,7% ja reekspord — 53,3%. Eriti pidevat langusesuunda märkame reekspordis. Reekspordina arvestatakse kõik kaubad, mida pole Inglise töötletud (töötlemiseks ei loeta kaupade sortimist ja üm-

berpakkimist). Kõik Inglise töötletud kaubad on arvestatud üldise väljaveo hulka.

Inglise väliskaubanduse halveimaks aastaks oli 1931. a., mil kaubandus-bilansi passiivsus oli suurim — £ 406,8 milj. Eelnevate aastate kaubandus-bilansi passiivsus oli väiksem ning suurema väliskaubanduse ning majandustegevuse üldlähikäigu juures suhteliselt kergemini tasakaalustatav maksubilansis.

Inglise majanduspoliitika on võitluses majanduskriisiga kasutanud väga kaugemaleminevaid võtteid.

Inglise naela stabiliseerimisega 1925. a. sõjaeelsele pariteedile jäid naelaga kooskõlastamata tootmiskulud, mis inflatsiooni mõjudel olid tugevasti tõusnud. Kulla aluselt lahkumine parandas neid vahetõrki ning tõstis uuesti Inglise kaupade võistlusvõimet maailmaturul. Lisaks sellele loobuti ka vabakaubandusest. 1. III 1932 pandi kehtima sisseveotollid ad valorem 10% kõigile kaupadele, arvatud välja erinimekirjas loetletud kaubad, milleks olid tähtsamad tööstustooted. Sisseveotoll ei käinud Briti impeeriumi kaupade kohta, mis sisaldasid väärtusest vähemalt 25% Briti impeeriumi päritoluga materjali või tööd. Neid tollimäärasid on hiljem tunduvalt muudetud.

1932. a. augustis lõppenud Ottawa konverentsil sõlmiti terve rida majandusliku koostöö lepinguid dominioonidega, kuid vaatamata kõigile neile sammudele, on väljaveo langus ikkagi suurem sisseveo langusest võrreldes 1929. a.

Inglise väliskaubanduse osatähtsus maailmakaubanduses näitab tõusvat tendentsi.

Inglise väliskaubanduse osatähtsus maailmakaubanduses. (% väärtuse järgi.)

	Sissevedu	Väljavedu
1927	15,8	11,0
1928	15,1	10,8
1929	15,2	10,8
1930	16,1	10,5
1931	17,2	9,4
1932	16,3	9,9
1933	16,6	10,4

Inglise sisseveo osatähtsus maailmakaubanduses on suhteliselt tõusnud, võrreldes kriiseelsete aastatega, väljaveo osatähtsus näitab aga langust. 1931. ja 1932. a. on väljaveo osatähtsuse langus eriti suur. Kahjuks ei saa võrdlust tuua 1934. a. kohta maailmakaubanduse andmete puudumisel.

Ekspordi osatähtsuse suurem langus maailmakaubanduses tõendab Inglise kaupade väiksemat võistlusvõimet kriisiaastatel maailmaturul, kuid juba 1933. a. on olukord tunduvalt paranenud, mis tuleb panna Inglise aktiivse majanduspoliitika arvele.

Inglise väliskaubandus tähtsamate rühmade järgi (milj. £).

	Sissevedu			Väljavedu			Reeksport		
	Toitained, joogid ja tubakas	Toormaterjal ja poolvabrikandid	Valmis-saadused	Toitained	Toor-materjalid	Valmis-saadused	Toitained	Toor-materjalid	Valmis-saadused
1934	347,3	200,7	171,4	30,5	48,3	304,9	12,6	27,8	10,7
1933	339,8	180,4	151,0	27,3	46,0	231,7	12,1	25,6	11,1
1932	372,9	164,6	157,3	31,5	43,6	276,4	15,2	29,7	11,3
1931	416,7	173,0	261,7	35,5	47,0	292,0	20,1	25,7	17,4
1930	475,1	250,5	307,4	45,2	65,8	440,0	23,8	38,4	24,1
1929	535,5	339,6	334,4	55,7	73,9	673,8	26,0	54,3	23,9

Sisseveos suurima rühma 1934. a. moodustavad toitained, millele hulgas esikohal liha 81,5 milj. £, järgneval teravili ja jahu 54,4 milj. £, piimasaadused 53,0 milj. £. 1934. a. sissevedu näitab tõusu võrreldes 1933. a. 7,5 milj. £. Suurenenud on liha, tubaka, jookide ning loomasööda tarvitus, muude toitainete osatähtsus on langenud.

Toormaterjalide ja poolvabrikatide sisseveos esikohal on puitmaterjal 39,6 milj. £, vill 38,3 milj. £ ning puuvill 36,0 milj. £. Toormaterjalide tarvitus võrreldes 1933. a. on tõusnud 29 milj. £. Tõusnud on kõigi toormaterjalide tarvitus, arvatud välja ainult puuvill, mille tarvitus on langenud.

20,4 milj. £ tõusu näitab ka valmiskaupade rühm. Siin rühmas esikohal on õlid 31,2 milj. £, järgnevad metallkaubad peale raud- ja teraskaupade 22,0 milj. £, paber 13,2 milj. £, kemikaalid 11,3 milj. £. Võrreldes 1933. a. on langenud tekstiilkaupade, naha- ning kummikaupade sissevedu. Kõik teised valmissaadused näitavad tõusu.

Väljaveos esikohal on valmissaadused. Neist 1/3 tekstiilsaadused 104,6 milj. £, järgmisel kohal teras- ja raudkaubad 35,1 milj. £ ning masinad 32,8 milj. £. Üle 1929. a. taseme on tõusnud linaseriide ning autode eksport. Võrreldes 1933. a. on suurenenud kõigi valmiskaupade väljavedu kogusummas 23,2 milj. £, arvatud välja puuvillakaubad, metallkaubad peale teraskaupade ning nahakaubad. Tunduvalt väikese osatähtsusega on Inglise toorainete ning poolvabrikatide ja toitainete väljavedu. Mõlemas rühmas esineb tõus võrreldes 1933. a. kokku 3,0 milj. £.

Reekspordis on märgata väikest tõusu toormaterjalide ja poolvabrikatide rühmas. Reekspordis peegeldub öieti inglise kui vahe-talitaja-maa osa maailmakaubanduses Täht-saimateks kaupadeks ses rühmas on vill 12,7

milj. £, nahad 7,0 milj. £, koloniaalkaubad 6,8 milj. £ ning kummi 3,2 milj. £.

Nõrgeimaks punktiks inglise väljaveo struktuuris on puuvillakaupade edasine vä-henemine ka 1934. a.

SUUR-BRITI KOGEMUSED TÖÖTAOLU VASTU KINDLUSTUSE ALAL. GREAT BRITAIN'S EXPERIENCE WITH UNEMPLOYMENT INSURANCE.

The National Industrial Conference Board New-Yorgis avaldas hil-juti uurimuse tulemused, mille sihiks oli sel-gitada Suur-Briti kogemusi töötaolu vastu kindlustuse alal. Uurimuse alla võeti ajajärk 1911. a., mil pandi kehtima esimene töötaolu vastu kindlustusseadus Britis, kuni 28. VI 1934, mil kinnitati samal aastal vastu võetud kindlustusseadus.

Kokkuvõttes on uurimuse tulemused järg-mised:

1) Kindlustus töötaolu vastu ei ole küllal-dane abinõu depressiooniaegse töötaolu lahend-amiseks.

2) Sesoonne ja juhuslik töötaolu muutub kergesti alaliseks töötaolu vastu kindlustuse tagajärjel.

3) Kroonilise töötaolu vastu, millist põh-justab majandustegevuse tagasimineku, tuleb võidelda teiste abinõudega kui töötaolu vastu kindlustusega.

4) Kindlustust töötaolu vastu võib teos-tada tagajärjekalt vaid siis, kui selle haldaj-ajaks on teovõimsad ja ausad ametnikud.

5) Töötaolu vastu kindlustusseaduse skee-mi (plaani) tuleb täiendada abistamiskorral-duste kavaga tööliste suhtes, kes kaotavad õiguse saada osa kindlustusrahadest või kes ei kvalifitseeru kindlustusreeglitele ehk töö-tavad tööstusaladel, mis ei kuulu kindlustus-seaduse alla.

6) Kui kindlustusseadus töötaolu vastu pole täiendatud abistamist korraldavate juhiste-ga, siis harilikult kiisates kindlustussum-masid maksta ka isikuile, kes pole õigustatud selleks, suureneb. tehes võimatuks hoida ära poliitilisi rünnakuid kindlustussummadele sel-lisel määral, mis võib õõnestada riigi maksu-võimet.

7) Töötaolu vastu kindlustuse ühtlaselt kehtimapaneku (kõigi töötaolutiüpide suhtes)

tulemuseks võib olla majandusliku paindu-vuse kadu riigis.

8) Juhtudel, kui kindlustusseadusandlus töötaolu vastu ei tugine põhjalikul töötaolu faktide tundmisel, seda hakatakse tarvitama kurjasti nii tööandjate kui tööliste poolt.

Briti töötaolu vastu kindlustusfondi kaudu oli alul kindlustatud 2.250.000 töölist. 1916. a. nende arv suurenes 3.750.000-le, kuna 1920. a. seaduse põhjal see ulatus 12.000.000-le. 1920. a. fondi sissetulekud ületasid väljamine-kuid £ 21.800.000 võrra. Järgneva majan-dusliku surutise ajal laienes fondi tegevus ja juba 1921. a. juulis fondi ülejääk kuivas kok-ku ning ülejäägi asemele ilmus puudujääk. 30. VI 1922 fondi puudujääk võrdus £ 15.500.000, kuna see 31. III 1934 ulatus juba £ 115.000.000.

Fondi sisseadmisel kindlustatud täisea-listele töölistele makseti välja töötaoleku ajal 7 š. nädalas. 1919. a. maksumäära tõsteti 11 š-le ja 1931. a. 15 š. 3 d. nädalas.

Sissemaksud fondi olid: tööandjad 2½ d. nädalas tööloleva töölise pealt, töötavad töölistes 2½ d. nädalas ja miik 1½ d. nädalas iga töötava töölise pealt. Peale 4. X 1931 nädalast sissemaksu tõsteti 10 d., misjuures sissemaksud olid ühtlased tööandjatele, töö-listele ja riigile.

Sissemaksud töötaolu vastu kindlustusfon-di näitasid suurt tagasimineku depressiooni aastail. 1927—1928. a. 72% väljaminekuist katsid sissemaksud fondi. Järgmise kahe aasta jooksul tööandjad ja töölistes maksid 56% kuludest, kuna 1930—31. a. tööliste ja tööandjate poolt maksetav summa ulatus vaid 29%-ni väljamaksetavast summast, 1931—32. a. — 27%, 1932—33. a. 32% ja 1933—34. a. 39%. Võttes tervikuna ajajärgu 1921/22 kuni 1933/34 tööliste ja tööandjate poolt tehtud sissemaksud katsid vähem kui poole töötuite fondist väljamaksetud summast.

KAUBAMÄRKIDE JA ERIALADE JUHT

TRADE MARKS AND SPECIALTIES.

KINDLUSTUS.

KINDLUSTUSSELTS

„EKS — MAJA“
Insurance Co.
(First Estonian)

Tule-, elu-, murdvarguse-, klaasi-, kodulooma kindlustused.

Fire, Life, Burglary, Plate-Glass and Animal Insurance.

Lai 1, Tallinn, Estonia. Tel. 445-07.

INSURANCE.

„PÕHJA KINNITUS-AKTSIASELTS“

Põhja Insurance Co; Ltd.

Tule-, elu-, transport-, väärtuste-, murdvarguste-, jõuvankrite-, tsiviilvastutuse- ja õnnetusjuhtude kindlustused.

Fire, Life, Transport, Valuables, Vehicles, Burglary and Accidents Insurance.

S. Karja 15, Tallinn, Estonia. Tel. 427-36.

KINNITUS-AKTSIA-SELTS

„EESTI UNION“
Insurance Comp. Ltd.

Igasugused kindlustused.
All kinds of Insurance.

S. Karja 18, Tallinn, Estonia. Tel. 445-10

KINDLUSTUSSELTS „EESTI“

Insurance Co. „Eesti“

Igasugused kindlustused.

All kinds of Insurance.

Suurturg 8, Tartu, Estonia.

Tel. 1-72 ja 13-57.

LAEVANDUS JA LAEVATALITUS.

A/S TALLINNA LAEVAÜHISUS
Tallinn Shipping Co, Ltd.

Laevaomanikud ja -maaklerid.

Shipowners and Brokers.

S. Karja 18, Tallinn, Estonia.

Tel. 426-90; teleg.: LAEVANDUS
TALLINN.

SHIPPING AND BROKERAGE.

„KÄSMU LAEVA-OMANIKUD“

„Käsmu Shipowners“.

Laevaomanikud ja maaklerid.

Shipowners and Brokers.

Corresp. reeder —

Managing agents.

Kapt. Oskar Tiedemann.

Uus 3, Tallinn, Estonia.

Telef. 450-82 ja 450-56.

Teleg.: MERIMEES TALLINN.

SPEDITSION JA TRANSPORT.

JOH. PITKA ja POJAD.

Speditörid — Forwarding Agents.

Tollitalitus. — Customs Clearing.

S. Karja 18, Tallinn, Estonia.

Telef.: 426-90; teleg.: PITKAS TALLINN

FORWARDING AND TRANSPORT.

EESTI A/S JOHN NURMINEN

Speditörid — Forwarding Agents.

Tollitalitus. — Customs Clearing.

V. Karja 12, Tallinn, Estonia.

Tel.: 445-95; teleg.: Johnurminen TALLINN

SPORDI JA ÕPPEVAHENDID.

TARTU SPORDIRIISTADE VABRIK

Tartu Sporting Articles Factory.

J. RAUDSEPP ja KO.

Emajõe 5 Tartu, Estonia, tel. 1-87.
Igasuguste spordi ja koolitavete valmistamine ja müük.

Fabrication and Sale of Sporting and Educational Articles.

SPORDITARVETE TÖÖSTUS J. KIVASTIK.

Manufactory of Sporting Articles

Rüütli 8, Tartu, Estonia; tel. 6-02.

Valmistab ja müüb igasuguseid sporditarbeid. Eriala: Sportminiatüür-biljardid. Sport-saapad.

Manufactures and Sales all kinds of Sporting Articles, especially: Miniature-Sport-Billiards and Sports shoes.

SPORTING ARTICLES, EDUCATIONAL APPLIANCES

SOOME SUUSATÖÖSTUSE TÖÖKOJAD.

Finnish Ski Works.

Dunkri 2, Tallinn, Estonia.

Valmistavad ja müüvad: Suuski ja nende tarbeid, veekindl. suusasaapaid, seljakotte, kindaid, tulekindlaid ülikondi. Määrdeid. Parandused.

Manufacturing and Sale of Skies and their Appliances. Watertight Ski-Shoes, Rucksacks, Cloves, Wind-Breakers, Greases, Repairs.

VASALEMMA TORVATÖÖSTUS

The Vasalemma Tar-Works

JOHANNES MILVEI

Vasalemma — Estonia.

Valmistab eriti suusa tõrva heledat ja tumedat. Tar-Destillation, especially Ski-Tars.

A/s „Chisel“ trükk, Tallinn